

UNIVERZITA KARLOVA
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Předložila studentka: Nikola Netušilová

Název: Perinatální fáze ontogeneze – variabilita a komplikace

Oponentka: PhDr. Lucie Hlaváčová, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce má 88 stran, z toho 4 strany výzkumného nástroje, dále seznam tabulek a seznam grafů. Formální členění práce je v pořádku a přehledné. Text je řádně citovaný, psaný projev je místy poněkud nejasně formulovaný, ale kvalitou odpovídá bakalářským pracím.

Práce zahrnuje teoretickou a praktickou, resp. výzkumnou část.

Teoretická část práce obsahuje kapitoly Perinatální fáze, Základní porodní orgány a složky, Porod, Porodní komplikace, Kefalopelvický nepoměr (CPD). Jednotlivé kapitoly jsou poměrně kvalitně zpracovány. Jednotlivým vybraným tématům se autorka věnuje dosti podrobně. Některá témata a popisy jsou značně náročná a pro lepší představu by bylo vhodné přiložit obrázky (např. při popisu 4 typů ženské pánve atp.).

V rámci výzkumné části autorka vymezuje cíle, výzkumné otázky i hypotézy. Data zjištěná pomocí dotazníku autorka interpretuje v podobě tabulek a grafů. Ačkoliv věřím, že si autorka dala při psaní výzkumné části záležet a data se snažila přehledně vyhodnotit, musím říci, že celková koncepce výzkumu je velice nešťastně pojatá a interpretovaná. V podstatě to na mě působí tak, že autorce není jasné, co je a není možné na základě položených otázek dotazníku a získaných dat konstatovat (viz příklady popsány níže).

Už na začátku metodologie není jasná charakteristika výzkumného vzorku respondentek. Autorka uvádí: „*Výzkumný soubor tvořily ženy, u kterých se v průběhu porodu projeví určité komplikace, popřípadě se setkaly s kefalopelvickou disproporcí. Celkem bylo v souboru 70 respondentek*“ (str. 48). O několik řádků dále však píše: „*Dotazník byl umístěn na sociální síť Facebook, kde byl dostupný v uzavřených skupinách, jejichž tematikou je zpravidla porod a těhotenství. Vyplnit jej mohly ženy, u kterých se během porodu projevil kefalopelvický nepoměr, ale i ženy, které měly porod zcela bez komplikací*“ (str. 48).

Z prezentovaných dat také není patrné, u kolika % žen se kefalopelvický nepoměr projevil. Dotazník sice zahrnuje otázku, která by danému zjištění směřovala: *Otázka 17: V případě, že se u vás projevil kefalopelvický nepoměr, jakým způsobem byl ukončen váš porod?* Nikde pak ale není uvedeno u kolika % žen se tedy kefalopelvický nepoměr projevil a u kolika nikoliv, ačkoliv je to pro stanovené cíle a další vyhodnocení naprosto zásadní.

Nejasnost položených otázek dotazníku a její následnou zavádějící interpretaci uvedu na dvou příkladech:

a) Autorka zkoumá výšku respondentek, jelikož jak dále uvádí, výška v některých případech souvisí s výskytem CPD. V textu práce pak uvádí, že se tato skutečnost u některých respondentek potvrdila. Cituji: „*U respondentek nižšího vzrůstu se kefalopelvický nepoměr projevoval častěji*“ (str. 49). V práci však chybí jakékoliv vyhodnocení, které by tuto skutečnost dokazovalo. Jediné, co je možné vyčíst z tabulky (viz tab. 2) je, že 31,4 % respondentek dosahuje výšky 155–165 cm.

b) Otázka dotazníku č. 12 zní: „*Projevily se u Vás některé z faktorů podmiňující vznik CPD?*“ Autorka píše, že cílem otázky bylo zjistit, které faktory nejvíce podmiňují vznik kefalopelvicke disproporce. Jedná se o uzavřenou otázku s možnou volbou několika odpovědí, a kromě vyjmenovaných faktorů je mezi volbou odpovědi položka „jiné či žádné“. Pokud však autorka mapujete výskyt takových faktorů, tak je velmi zavádějící dát do stejné kolonky odpověď „jiné či žádné“, protože buď se u respondentek vyskytovaly ještě nějaké jiné faktory podmiňující vznik CPD anebo žádné, což je naprosto zásadní rozdíl z hlediska získání relevantních dat a nemůže to být bráno a vyhodnoceno jako jedna odpověď.

Kromě toho data z této otázky autorka používá k potvrzení či vyvrácení hypotézy 3: „*Zúžená pánev je nejčastějším indikátorem vzniku CPD*“. A dochází k závěru, že častějšími indikátory, než nízká pánev jsou dle dat nízká váha, malý vzrůst rodičky a velká hlavička. Každopádně, tak jak je otázka dotazníku položena, tak není možné takové závěry vyvozovat. To, že se u respondentek projevily nějaké faktory podmiňující vznik CPD, ještě neznámá, že u nich ke kefalopelvicke disproporci skutečně došlo. V podstatě data nejsou vyhodnocena tak, aby bylo možné konstatovat, které faktory vznik CPD nejvíce podmiňují.

V tomto duchu se nese interpretace většiny získaných dat. V podstatě většina otázek dotazníku není relevantně položena a vyhodnocena vzhledem ke stanoveným cílům, výzkumným otázkám a hypotézám. Zároveň některé položky dotazníku nijak nesouvisí se stanovenými cíli (např. „*Byl vám podán nějaký jiný druh farmakologie mimo epidurál?*“)

Oceňuji, že se autorka v rámci bakalářské práce chopila výzkumu, a myslím, že hlavní problém je v tom, že si vybrala zbytečně složité a lékařsky pojaté cíle. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o závěrečnou práci psanou na Katedře biologie a environmentálních studií Pedagogické fakulty UK jejíž hlavní náplní je určitý výchovně-vzdělávací proces, tak myslím, že velmi nosný mohl být stanovený cíl 3: „*Zjistit, jaká je informovanost rodiček ohledně tématu CPD.*“ Který je však pojat velmi stručně a v podstatě se k němu vztahuje jen otázka č. 10: „*Byla jste v průběhu těhotenství informována o možném vzniku CPD?*“ Autorka se mohla podrobně zajímat o konkrétní informovanost/potažmo neinformovanost. Mohla např. zjišťovat jaké rizikové faktory jsou respondentkám známy, dále třeba jaké konkrétní nejasnosti ohledně daného tématu samy respondentky mají. Tato zjištěná data by byla mnohem relevantnější a myslím, že i mnohem méně náročnější ohledně vyhodnocení. Tuto skutečnost zde uvádím také především jako možné nasměrování autorky pro případné psaní diplomové práce.

Přes výše uvedené nedostatky ve výzkumné části, bych ráda připomněla, že teoretická část je zpracovaná kvalitně. Práce tak splňuje požadavky kladené na typ bakalářských prací a doporučuji ji k obhajobě.

OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- Jaký je výzkumný vzorek respondentek? Zahrnuje pouze ženy, u kterých se v průběhu porodu projeví určité komplikace, popřípadě se setkaly s kefalopelvickou disproporcí nebo i ty, které měly porod zcela bez komplikací?
- Jaké informace považuje za podstatné zmiňovat budoucím matkám ohledně CPD? Kdy je dle Vás nejlepší vybrané informace zmiňovat, jelikož mnohdy se CPD ukáže až těsně před porodem. V čem spatřujete výhody dané informovanosti?

V Praze, dne 15. 5. 2022

PhDr. Lucie Hlaváčová, Ph.D.